

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

Ազգային, Բարոյական, Բանասիրական եւ Զուարճալիք

Ժող. Տարի, Թիւ 22

ՇԱԲԱԹ

6 Դեկտեմբեր, 1897

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ. — Ծաղիկի բաժանորդացիքն է Տարեկան՝ Պոլսոյ համար 40, Գաւառներու համար 50 դրամ. : Վեցամսեայ Պոլսոյ համար 25, Գաւառացի համար 30 դրամ. : Հասք 30 փարայ : Բաժանորդագրութիւնք քիւի վրայ է, տարեկան բաժանորդները պիտի ստանան 52 եւ վեցամսեայները 26 քիւ Ծաղիկի : Պաշտօնական Գրաստունը յանձն է հասուցանել բաժանորդներուն վճարները,

եթէ Ծաղիկի հրատարակութիւնը ո՛ր եւ է արգելի հանդիպի : Ծաղիկի բաժանորդներն իրաւունք ունին 100 այցեխարս նուէր ստանալու :

Հանրօրոյս նիւթերու վերաբերեալ յօդուածներ եւ քրթակցու քիւններ շնորհակալութեամբ կ'ընդունուին :

ՀԱՍՅԷ. — Ծաղիկի վերաբերեալ ամէն ինչ պէտք է ուղղել Պաշտօնական Գրաստունը, Կ. Պոլիս, Սուլթան Համամ, քիւ 14 :

ՆՈՐ ԶԱՆՔԵՐ

Արդի հայ լեզուի աստիճանական զարգացումին համար ջանքեր չեն պակսիր. գրողներու ստուար խումբ մը մէկ կողմէ կը ձգտի կանոնաւորութեան որոշ շաւիղ մը գծել՝ միօրինակութեան բերելով, որչափ կարելի է առայժմ, շարադրութեան, քերականութեան եւ բառերու պէս պէս ձեւերը, բազմաթիւ զարտադրութիւնները կանոններու ենթարկելով :

Նոյն ջանքերը աւելի ընդարձակ ու գործնական կերպով կ'արդիւնաւորեն մեր ուսուցչներէն մէկ մասը եւ դասագրքերու հեղինակները : Թէեւ դեռ շատ հեռու կը տեսնենք այն օրը որ արդի կամ աշխարհիկ լեզուն հասնի վերջնական կաղապարի մը, իր քերականական կանոններն ու օրէնքները ճշդութիւն ու վերջնական ձեւն ստանան, առայժմ պէտք է գոհունակութեամբ արձանագրենք այն ջանքերը որ երեւան կուգան այդ ճամբուն մէջ : Ու անոնք որ կը հետեւին ու կը հետաքրքրուին լեզուի առաջընթացի հարցերով, միթէ քիչ մը թերահաւատ չեն այդ հեռապատկերն իրականացած տեսնելու, արեւելեան եւ արեւմտեան լեզուներուն մէջ տիրող յայտնի խզիւրը, ինչպէս եւ այլեւայլ գաւառաբարբառներու՝ թէ՛ իրարմէ եւ թէ՛ վերոյիշեալ երկու տարբեր ձեւերէն ունեցած անջրպետը իրօք մեծ տեսնելով՝ ու կարօտ շատ ժամանակի, խնամքի ու ջանքի՝ որպէսզի հետզհետէ վերնան խտրոցները : Անջրպետն այնքան մեծ է որ լեզուի այդ միութիւնը անկարելի է որ իրագործուի լրութեամբ : Շատ շատ, քանի մը տեղեր, այն ալ լոկ հրապարագրական ու դպրոցական շրջանակներու մէջ պիտի կրնայ գոյանալ այդ միօրինակութիւնն ու միաձոյլ կաղապարը, մինչդեռ անոնքին հոծ մեծամասնութիւնը պիտի

տի շարունակէ այլեւայլ կեդրոններու մէջ գործածել իր առանձին գաւառաբարբառները :

Դժուարութեան մեծութիւնը պէտք է վնասեցնէ մեր գրական ու ուսուցչական վաստակաւորները, առաջընթացութիւնը թէեւ չըլլայ հսկայ քայլերով, միշտ առաջընթացութիւն է եւ նշանակելի. զարգացումը արդէն ուսումով չըլլար, եւ անուրանալի է թէ Սյաւրեանի հոյակապ Քննականէն ասդին, որ աշխարհիկ լեզուի քերականութեանց շարքին գլուխն ու սկիզբը կրնայ համարուիլ, դասական քերականութիւններ իրենց նպաստը կը բերեն աստիճանաբար ու տեւական կերպով՝ թէեւ քիչ քիչ Բան երեսուն տարուան մէջ երեւցած են, կարծենք, մէկ երկու փորձեր աշխարհաբարը դպրոցներու մէջ դիւրին ու մատչելի ընծայելու համար : Յիշենք նախ փոքրիկ Քերականութիւն մը որ լոյս տեսած է ի Թէոդոսիա, որմէ վերջ բաւական երկար ընդհատում մը կայ : Գրաբար քերականութիւնները նոյն ընդհատումի միջոցին նորէն գրականցին ուսանողներուն դարակները : Եւ անոնք այս մոլորման շրջանէն ետք, հետզհետէ իրարու յաջորդեցին, քիչ ժամանակի մէջ, նոր նոր քերականութիւններ արդի Հայերէնի ուսուցման համար, եւ ամէնքն ալ այդ ջանքերուն մէջ իրենց բաժինն ունեցան. յիշենք մեր գիտացածները՝ իրենց հրատարակման շարքով : Թէրզեան փորձ մը ըրաւ իր Հրահանգ լեզուի եւ մշտնապէս անուն գրքով, որ ճշդիւ Քերականութեան Ընթացք մը չէր. ասոր յաջորդեց Գարագաշեանի Աշխարհաբար Քերականութիւնը որ շատ մօտէն կը յիշեցնէր գրաբար քերականութիւնները : Եւ Գարագաշեան ատկէ աւելի զոնորդութիւն չէր կրնար ընել, Բ. Պողոսեան յօրինեց Լառուսի հետեւողութեամբ Աշխարհաբար քերականութեան միջին ընթացք մը, ուր քիչ մ'աւելի ազատուած կը տեսնուի աշխարհաբարը գրաբարի կապանքներէն :

Այս շարքին մէջ, չորրորդ տեղը կը գրաւէ Սմբատ

Դաւթեան որ Լաւիլ է Յիւսէփի մէթոտով, (որու առաւելութիւնները անվիճելի են) պատրաստեց իր Տարախան Քերականութիւնն ու Լրացուցիչ Դասընթացը՝ նշանակելի քաջ մ'ընելով զէպ ի բուն աշխարհաբարը եւ այս ձեռնարկները իրենց յորինուածքին եւ մանկավարժական գրութեան յնորհիւ գնահատուեցան աշխարհաբարի ու մէթոտիք գրքերու բարեկամներէ ու նոր նոր տպագրութիւններ իրարու յաջորդեցին:

Նաեւ նոյն ճիւղին համար երեւցաւ Աճէմեանի ձեռնարկը որ մօտերս երկրորդ անգամ լոյս տեսաւ, եւ Պետիկեանի գործերը որոնք նկրտեցան Անգլ. մէթոտներու վրայ ձուլել զաստանդման գրութիւնը:

Այս անգամ Տիկին Զ. Տօնէլեան եւս կուգայ, իր կարգին, նոր քանք մ'ընել հայ լեզուի ուսումը դիւրին եւ արդիւնաւոր ընծայելու համար:

Յաջորդ յօդուածով մը պիտի խօսինք թէ այս վերջին ձեռնարկը ո՞ր աստիճան յաջողած է իր նպատակին մէջ եւ ի՞նչ չափով կը համապատասխանէ մանկավարժական պահանջուններուն:

Կ. Պոլիս, 24 Նոյեմբեր 1897

ԱՐԲՈՒՆ

Ե Ր Ա Խ Ա Ն

Ընտանեկան ամեն հոգերէ զերծ եւ «լայն աշխարհ ապրէ ու ապրէ» ըսող ամուսինները, երբեմն վայրկեաններ կունենան յորում կը բաղձան ամուսնանալ, բայց մեղքերուն կանցնի՞ արդեօք թէ օր մը պիտի ստիպուին երախայ մը ունենալ եւ հետը պառկիլ: Ես որ բաւական տարիներ տանջուեցայ, օգտակար բան մը համարեցի ընթերցողներուս նկարագրել երախայ մը պառկեցնելու ու քնացնելու համար քաջած չարչարանքներս:

Երախուն, եթէ տարու մըն է եւ չարածճի մը, վրան վերմակ տանել չուզեր. չուզեր նաեւ որ դուն ալ վրադ բան մը ծածկես: Եւ իւր այս կամքը յայտնելու համար կիցերու անընդհատ չարք մը կը տեղացնէ՝ գլխուդ, կուրծքիդ, եւ վերջապէս մարմնոյդ ամէն մասերուն:

Ուզած ձեւովը պառկիլ կուզէ. մէյ մը աջէն ձախ, մէյ մը ձախէն աջ, վերջապէս ամէն կողմ կը դառնայ, մէյ մէկ կարճ քուն քաշելէ՝ վերջ. իւր մանկական պէտքերը առաւօտեան դէմ երեւան կը հանէ. եւ մուրթին մէջ խարխուղելով պարտաւոր ես սենեակէն դուրս ելնել եւ ջուր ընրել:

Դարձեալ առաւօտեան դէմ է որ կսկսի իւր ձայնը բարձրացնել, պոռչտալ, կանչուրտալ, եւ իւր ամէն մէկ պոռչտութիւն հետ կիցերու անդատարարի մը իշեցնել ուսերուդ: «Չէ անուշիկս, չէ» ըսելը օգուտ չընէր: «Չէն» «այո» կը հասկնայ եւ իւր տեղատարափը կը շարունակէ:

«Ի՞նչ կուզես անուշիկս, խուշիկս» ըսելն ալ օգուտ չընէր. երախան մինակ պօռալ, կանչել կուզէ եւ իւր այդ փափաքը ծայրայեղութեան կը տանի:

Խստութիւն բանեցնելը բնու օգուտ չունի: Եւ եթէ ալ չզիմանալով ձեռքդ վեր վերցնես, կինդ անդիէն սոս-

կալի ձայնով մը կը պօռայ. «Հա՛, ստիպի՛ հա՛. ի՞նչ կուզես մախսըմէն»:

Անկողինին չորս կողմը կը պարտի «անուշ փորձանքը» մէյ մը վերմակին վրայէն, մէյ մը տակէն:

Հազիւ քունդ կը տանի, երբ անա իւր «պզտիկ» ոտքերուն մէկը յնորհալի կերպով մը քթիդ վրայ կը դնէ, յետոյ բերանդ կը խոթէ: Եթէ դինքը բռնեա ու քիչ մը անդին մեղմիւ նստեցնես, բարկութենէն կառ կարմիր կըլլայ ու կսկսի բարձրաձայն լալ:

Եթէ անկողինէն վար ինկնայ եւ ամբողջ թաղին մէջ լսուելու չափ բարձր ձայնով պօռայ, կինդ կըսէ թէ ինք կը հաւատայ թէ դուն վար հրած ես մանկիկը, եւ թէ հայր ըլլալու արժանի չես: Որու վրայ տաք վիճաբանութիւն մ'է կ'սկսի:

Բայց... երբ այդ «անուշիկ» մանկիկը, վերջապէս յոգնած, պարտասած, ուժաւատա, դայ քովիդ կծկուի, իւր թաւշի նման երեսներուն մէկը քու երեօիդ պոչնէ, եւ իւր տաքուկ, կակուղ ու «թումպուլիկ» թեւը վզիդ վրայ նետելով ուժով մը փաթտուի քեզի, ու սկսի քնանալ. ա՛հ... այն ատեն կ'զգաս թէ սիրտդ կը կակղանայ, երկնային հեշտութիւն մը կը տարածուի հոգեոյդ մէջ, եւ մօտեցող ամենէն վայրագ ու կատաղի թշնամւոյն դէմ դնելու եւ նոյն իսկ կեանքդ զոհելու չափ ոյժ կ'զգաս ԱՆՈՐ սիրտին համար:

ՄԵՐ ՊԱՏԱՍԻԱՆՆԵՐԸ

Այս վերնագրին տակ պատասխանեմ շահեկան հարցումներու պատասխանելու: Կը խնդրեմք, սակայն, մեր ազնիւ ընթերցողներէն որ, ցկատուութեան առնուց սա կէտը թէ՛ ոչ թէ յարգանքի, այլ յեղույ պակասութեան համար, մի միայն էն շահեկան հարցումներու պիտի կրնանք պատասխանել:

* *

Խաբուն. — Բարեկամաբար խորհուրդ կուտանք որ ձեր կորսուած կատուն (Վան քէտիսի) գտնելու համար մօռնետիկ կանչել չտաք: Քանի մը տարիներ առաջ մեր ծանօթներէն մին այդ միջոցին դիմելով գրեթէ 100 հատ կատուներ բերուեցան իր տունը, եւ հազար անգամ զղջաց գործը «թէլլալ»ի տալուն:

* *

Դպրոցական աշակերտ մը կը փափաքի դիտնալ թէ ծառի մը բարձրութիւնը կամ երկայնութիւնը չափելու համար ի՞նչ ընելու է: — Շատ պարզ եւ դիւրին կերպով մը: Եթէ դպրոցական աշակերտ մը սպասէ որ «արեւ ելնէ», դիւրութեամբ կրնայ դոհացնել իւր փափաքը: Նախ եւ առաջ իր շուքը պէտք է որ չափէ, եւ կրնայ վստահ ըլլալ որ եթէ իր շուքը իրմէ երկու անգամ երկայն է, իւր չափելիք ծառը՝ գետնին վրայ ձգած շուքին կէսին չափ է: Աւելի յստակօրէն բացատրելու համար, ծառի մը երկայնութիւնը իւր շուքին հետ այն-

պէս կը համեմատի, ինչպէս մարդը կամ ձեռքի տակ գտնուած ո՛ր եւ է նիւթ մը՝ իր շուքին հետ:

* * *

Հեռախօսի. — Եզրագրողը այնպէս կը հաշուարկէ թէ՛ հոգին՝ մարմնոյն չափ կ'ապրի, եւ ասոր համար մեծնողները կը դառնան (նոստրա կը չինէին) որպէս զի կարելի եղածին չափ հոգին շատ ապրի: Վատահիշ հնագէտներ կը հաստատեն թէ 400,000,000ի չափ նոստրաներ չինուած են:

* * *

Տ. Կ. (Գաղափար), կուգէ գիտնալ թէ ինչո՞ւ համար լատիններէնը «մեռեալ լեզու» կը կոչուի. եւ թէ ինչո՞ւ համար Եւրոպական դպրոցներուն մէջ այդ լեզուն կը սովորեցնեն: — Լատիններէնը «մեռեալ լեզու» մըն է, որովհետեւ հիմա այդ լեզուն չիօտուիր: Եւրոպական վարժարաններուն մէջը սովորեցնելուն պատճառն ալ սա է որ, լատիններէնը՝ նոր լեզուներուն շատերուն հիմը եղած է: Ժամանակաւ լատիններէնը՝ քաղաքակիրթ ազգաց մէջ փոխանակուած լեզուն էր, ինչպէս է հիմա դադրիներէնը:

* * *

Տիկին Չանձոյց կը գրէ մեզ. «Ամուսինս գիշերները քունին մէջ կը խօսի. ասոր առաջըը տոնելու միջոց մը գիտէ՞ք»: — Ըստ մեզ, լաւ կ'ընէք եթէ թոյլ տաք իրեն որ արթուն եղած ատենը խօսի:

ԱՊՍԴԱՅ ԽՈՍՏԱՅՈՂ, ՏՂԱՅ ՄԸ

Ագարակատէր մը՝ տղայ մը ունէր (8 տարեկան) եւ չէր գիտեր թէ տղան ի՞նչ աշխատի պատրաստէ: Վերջապէս հետեւեալ հնարքը ի գործ կը դնէ. Պարապ սենեկի մը մէջ աղան կը բանտարկէ, հետը մէկտեղ ալ Աւետարան մը, խնձոր մը եւ մէծիտիյէ մը: Կ'որոշէ որ եթէ տղան Աւետարանով զբաղէր՝ վարդապետ ընէր. եւ թէ խնձորը ուտէր՝ ագարակապան, եւ եթէ դրամը առնէր՝ սեղանաւոր ընէր: Քառորդ մը վերջը սենեակէն ներս մտնելով հայրը կը տեսնէ որ, աղան՝ Աւետարանը մէկ կողմ դրած, մէկ ձեռքը մէծիտիյէն բռնած, միւս ձեռքովն ալ խնձորը կուտէր:

Այդ տղան երբոր մեծցաւ 200 համեմատ (°°) տուրիսով դրամ փոխ տուող վաշխառու մ'եղաւ:

ՄԱՆՐ ՄՈՒՆՐ

Քանի մը աշխարհագետներ հաշուեր են թէ՛ եթէ կարելի ըլլար ծովը ցամքեցնել, աշխարհիս վրայ գտնուած բոլոր գետերը, առուները եւայլն. 40,000 տարիէն կըրնային վերստին լեցնել պարպուած միջոցը: (Այդ գիտունները կրնային արդեօք հաշուել թէ՛ քանի տարիէն կարելի պիտի ըլլայ մեր թաղային վարժարանները բա-

րեկարդել եւ այսպէսով օտար վարժարաններու մուտքը փակել մեր հայ ուսանողաց առջեւ):

* * *

Շատ պարզ եւ դիւրին եղանակ մը կայ հասկնալու համար թէ աղամանդ մը՝ բուն իսկ աղամանդ է թէ ոչ: Ճերմակ թուղթի մը վրայ, մատիտի ծայրովը կէտ մը չինէ, եւ փորձելիք աղամանդդ ակնոցի պէս աչքիդ առջեւը բերելով այդ կէտին նայէ: Եթէ մէկ կէտ մը միայն տեսնես, աղամանդը՝ ճշմարիտ աղամանդ է: Եթէ մէկէ աւելի կէտեր տեսնուին, կամ թուղթի վրայի չինած կէտը տարածուած տեսնուի, փստահ եղիր որ խորդախեալ է:

* * *

Նորագոյն գիւտն կը պարտինք Սկովտացիի մը, Տր. Մ. Քէնտոնի: Այս դիտուելը հնարած է մեքենայ մը, որուն միջոցաւ ո՛ր եւ է երաժշտական եղանակ մը կը հագորդուի՝ ելեքտրականացած ջուրի, որու մէջ խուլ մէկը ձեռքերը խօթելով՝ կատարելապէս կը վայելէ եղանակին հեշտութիւնները: (Ուրեմն շատ հեռու չէ կոյրերու համար նմանօրինակ գիւտ մը, որու միջոցաւ տեսնելու (անշուշտ ներսէն) կարող ըլլան. այն ատեն է որ պիտի ըսենք, «կոյրերուն աչքը լոյս...»):

* * *

Եկեղեցական դպրութիւնը յեւրոպա:

Անգլիոյ մէջ, շատ մը եկեղեցիներ իրարու հետ կը մրցին լաւագոյն «Դպրաց դասը» ունենալու համար: Հոն, կան եկեղեցիներ որոնք մինչեւ 100 հոգիէ բաղկացեալ «տիրացուններու» խումբեր ունին:

Այս առթիւ, շահեկանութենէ զուրկ չէ գիտնալ թէ Հռոմայ Ս. Պետրոս եկեղեցւոյ դպրաց դասը 60 տղաքներէ կը բաղկանայ, որոնց ամենէն սարիքոտը հազիւ 16 տարու է: Ասոնց մէջ կան «կնոջ» ձայն ունեցողներ, եւ այնքան սքանչելի կերպով կ'երգեն որ, առաջին անգամ լսողներ կը կարծեն թէ հաշակաւոր երգչուհիներ են անոնք: Յիշեալ եկեղեցւոյ մէջ երգող քաղաքները երբ 17 տարեկան կըլլան, իսկոյն կը ճանրուին. որովհետեւ այդ տարիքէն սկսեալ տղու մը ձայնը կը փոխուի:

Ճիշտ տեղը չէ՞ ըսելու թէ մեր մէջ եկեղեցական դպրութիւնը ամօթ է . . .

* * *

Անգլիական թերթէ մը կ'իմանանք թէ՛ Մեծն Բրիտանիա՝ իւր զանազան դեսպաններուն կը վճարէ հետեւեալ տարեկան գումարները: Բարիզի դեսպանին՝ 9000 անգլ. ոսկի: Պեդինի, Վիեննայի եւ Կ. Պոլսոյ դեսպաններուն՝ 8000 անգլ. ոսկի: Ս. Բեդրապուրկի դեսպանին՝ 7800, Հռոմի դեսպանին՝ 7000, Ուաշինկթօնի դեսպանին՝ 6500, Մատրիտի դեսպանին՝ 5500, Զինաստանի եւ Պարսկաստանի մէջ գտնուող Անգլիական ներկայացուցիչներուն՝ 5000 անգլ. ոսկի: Ծաբոն, Պրազիլի եւ Եգիպտոս գտնուողներուն՝ 4000 անգլ. (Թէեւ Լօրտ Քուոմը բացէն ալ 1000 ոսկի կ'առնէ):

* * *

Տր. Շվարց, Պերլինի բժիշկ մը, երկար բարակ հաշիւներէ վերջ (բան դործ չունի՞ եղեր) սա եղբակացու թեան կը յանգի թէ՛ ամուսնացեալները աւելի երկար կ'ապրին քան թէ ամուսինները: «Կանուխէն ամուսնացիր եւ յաճախ ամուսնացիր» կ'ըսէ եղեր մեծանուն բըժիշկը: Առաջինն ըսելիք չունինք, բայց «յաճախ ամուսնացիր» բառական չփոթութիւն կը պատճառէ մեր մտքերուն, այնպէս չէ՞...:

ԳԵՂՁՈՒԿ ՔԱՀԱՆԱՅԻՆ ԴԱՄԲԱՆԱԿԱՆԸ

Բիբիկանց Գոգոն ալ ահա, օրհնածներ, ամառն ի բուն գլօխը գետինը գտմեց, սիֆթա դող մի փակաւ, վերջը վրան դեղնութիւն մի, անկէ վերջը ուռեցաւ, աչք երես պէլի չէր էնիր, ախրը կոմերը ծակծկուեցաւ, Ասուած մի արասցի, երեսը հայելու ատեննիդ վախ կուգար, վրանիդ, էնքան փոխուեր, այլակերպեր էր: Առջի իրիկունը հաղորդ տուի, երկու գլօխ Աւետարան կարդացի, էս գիշեր խօրօզ խօսուն աւանդեր էր:

Քանի քանի անգամներ հէքիմի խօսք էրայ, մղմղայ իսէ, էս շատ րազի չեղայ, օրհնածներ, էն օր՝ Ասուած ամենաբարին մէկ անգամէն գրեւ սահմաններ է ըլլելիքը նէ, ոնչ հէքիմ փարա կ'ընէ, ոչ իլաճ: Կայ օր մահկանացու մարդս օրնին մէջ իքէն կը մեռնի, կայ օր՝ էռջի չօճուխկութեանը կը վճարէ, խուրպան ըլլիմ էնոր սայմանածներուն, կայ ալ որ՝ մինչեւ հարիւր կ'երթայ, ձեռքէ օտքէ կիսնայ, անկճուրնուն ետին կը դեղնի, էսօր վաղը մեռնելուն կը սպասես, նորէն էն քըլլած, քայքայուած մարդը, էս հինգ ըսեմ, զուք տասն ըսէք, աւելի կ'անք կուսնայ:

Իրաւ որ խելունիս չի պառկիր վերելի տիրոջը գործերուն, ծաղիկ կայ որ էռջի գարնան կը չորնայ, կայ որ ամառը նոր ծաղիկ կը բանայ, դարին, ցորենը օր՝ խաչէն առաջ քաղած կ'ըլլէք զաթի, ըսել է էնոնց էլ մահը նմին նման տասը տարիէն ետքը կը կըյրէք, էնոնց մահը նմին նման տասը տարիէն վերջը կը պատահի ըսել է: Էսպէս հասկցէք մայհկանացուն ալ կ'անքը:

Բիբիկանց Գոգոն ըլ Ասուածային օրէնքով 45 տարի պիտի ապրէր, աշխրբին հէքիմները ու Լօխման հէքիմն ըլ գար նէ, տախտա մի էվէլ չպիտի կրնար ապրեցներ: Հիմայ ամենեքեանդ ըլ ասացէք Ասուած արքայութեան արժանիս արասցէ: Թէ էս օղորմած հոգին աղէկ ապրեցաւ, գէշ ապրեցաւ, ձեզի բոլորիդ ըլ երվըցած բա մի էր: Իր էրածները հէլպէթտէ հետը տարաւ, ինտոր օր հարս գացող աշխիկ մի իր ձիւզը կը տանէ հետը: Արդար Աստուծոն կշիռքը մաղը պիլէ կրնայ օր կիշեռեր: Ահա դատաստան, ահա պատասխան: Դուք էս սղորմած հոգուն դուրսի էրածներուն խապար էք, տեսաք շատ բան ու չի տեսնելու համար աշուրնիտ կը խաբէք, էս էնոր դուրսի էրածներուն հետ առանձին գործած ու խոստովանածներուն վրայօք ըլ բաներ գիտեմ օր՝ քընծ գլխուն մազերը շատ կը համրուէր, բայց ալ ինչ օգուտ կենէ մեռած անցածին ետեւէ բանպասանքը, մեղադրանքը,

քանի օր չի լսեր, աչք ունի ու չի տեսներ, բերան ունի ու չի խօսար, կուգէք հիմայ մէյմէկ քար առէք ու գըլխուն նետեցէք, ձէն, սօլուխ չպիտի լսէք: Հանգուցեալը ինչպէս ըսի, ըստ գործոց իւրեանց հատուցի: Նեղը ինկած մարդուն կ'օգնէր, ինք չի կրնար հասնէր նէ, թեւը կը նետէր, էսպիսի բան ունէր: Անգամ մի Կէնճօ Կարօն ինքը բանտ դնել տուաւ, սէնէտով չեմ գիտեր ինչ փառա մը կուգէր, երկու օրէն վերջը նորէն ինք գնաց, ինքն իր ձեռքովը ազատեց, վերջը Կարօն կարգուէր պիտի, հարսնիքին մասարիֆն ըլ իր քէսէն տուաւ: Ասանկ աղէկութիւններ շատ ունէր, տէրը վարձահատոյց արասցէ, բայց լուսահոգին, եթէ քիչ մը ինտա չըլլէր, էտի նէ իսէ, ա' թապիէթ էր չիներ, եթէ քիչ մը քիչ խմէր, էս ըլ նէ իսէ ըսինք, էրթող գալողը շատ էր, ուզէր չուզէր պիտի խմէր հետերնին, քիչ մը եթէ միւզէվիւր չըլլէր, խօսնազ չըլլէր, առածը ինքեար չէնէր, աչքը ուրիշին ըսգին ու ըրգակին չի տնկէր, էս քանի մի բաներն ալ չունենար նէ, չիտէ չիտակ Հայր Աբրամի գիրկը պիտի երթար, վալէքին քիչ մը ծուց բանը, կամ կրնայ ըլլիլ օր էն վերինն էրուսաղէմը շատ ու շտանայ:

Մեռնելէն երկու օր առաջ, շալ գօտի մի ունէր, իրիսկնոյս կողոպուտ հանեց, սէնէթը ինծի տուաւ, հարիւր գչկուր ըլ ժամկոչին, ասացէք տէր գնդին լուսաւորեցէ, մնացականացն եւս օր արեւշատութիւն տացէ:

Սարբերդ 25 Հոկտ. 97.

* * *

Զ Ո Ւ Ա Ր Ճ Ա Լ Ի Ք

Մայրը. — Զարուհի... ատ ի'նչ լկատած, լկուտած կը պօսաս կոր, չի'ս ամչնար: Նայէ, Տիրանը ինտոր խելօքիկ նստեր է:

Զարուհի. — Հարկաւ, «հայրիկ մայրիկ» օյնի կը խաղանք կոր, էս «մայրիկն» եմ Տիրանն ալ՝ «հայրիկը»:

* * *

Պարտատէրը. — Զեզի ունեցած պարտքս վճարել կուզեմ...

Պարտապահանջը. — (Զեռքերը չփելով). Ա'հ, շատ ուրախ եմ, հրամայեցէք, նստեցէք: Մօ', խառնէ մը ըսէ էֆէնտիին:

Պարտատէրը. — (Սահուէն խօսելէն վերջը)... Բայց չպիտի կրնամ...

* * *

Երկու Անգլիոհիներ կը խօսակցէին:

Ա. Անգլ. — Ծառ ուրախ եմ որ «հայ» ծնած չեմ:
Բ. Անգլ. — Ինչո՞ւ:

Ա. Անգլ. Քեզի համար ուրիշ մէկն է որ «էրիկդ» կ'ընտրէ, Ի'նչ փաղափար:

Բ. Անգլ. — Դիտեմ, բայց վերջն ալ յանցանքը ուրիշի մը վրայ ձգելուն միտքարութիւնն ալ կայ:

* * *

Դինեմոլ հայր մը իր տղուն. — Սերգիս ծօ', սո

չիչէն տար տէ դիմացի մէխանէէն լեցուր պեր :

Սերգիս . — Բարան տուր , հայրիկ :

Հայրը . — Բարայով ամէնն ալ կը լեցունեն , մարի-
ֆէթ բարասը լեցունելու է :

Սերգիս շիշը առնելով դուրս կ'երթայ եւ քիչ մը
վերջը կը վերադառնայ պարապ շիշով :

Հայրը՝ պարապ շիշը տղուն ձեռքէն առնելով անմի-
ջապէս բերնին կը տանի . « Աս ի՞նչ է ծօ' , պօշ է նէ » :

Սերգիս . — Տօլու շիչէն ամէնքն ալ կը խմեն , մա-
րիֆէթ պօշ շիչէն խմելու է :

* * *

Դատաւորը . — Հիմա . ի՞նչ պատճառ ունիս հաւա-
տալու թէ՛ ամբաստանեալը իւր ձեռքով իւր տունը կա-
մովին այրած է :

Վկան . — Որովհետեւ եթէ ուրիշինը վառէր , ապա-
հովազբութեան ընկերութենէն՝ իրեն բան մը չպիտի վճա-
րուէր :

* * *

Անցեալներս՝ Ուսուցիչ մը՝ ընկերութեան մը մէջ ,
վիճաբանութեան կը բռնուի կարծեցեալ հայ ազնուական
պարոնի մը հետ : Այս վերջինը քաղաքավարութեան սահ-
մաններէն դուրս ելլել կ'սկսի , եւ հեղեական կերպով մը
կը հարցնէ , « Վարժապետ , հայրդ նէ՞՞ք էր » ,

Ուսուցիչը . — Երկաթագործ :

Պարոնը . — Կը ցաւիմ որ ձեզի ալ երկաթագործ մը
չէ ըրեր :

Ուսուցիչը . — Խնդրեմ , ըսէիք ինձ թէ ձեր հայրը
նէ՞՞ք էր :

Պարոնը . — Հայրս ազնուական մըն էր :

Ուսուցիչը . — Կը ցաւիմ որ ձեզի ալ ազնուական
չէ ըրեր :

* * *

— Ուրեմն ըսել կուզէք թէ ըսածս սո՞ւտ է :

— Ը՛մ , չէ , այդչափ անկիրթ ըլլալ չեմ ուզեր ,
բայց սա կրնամ ըսել որ առաջին կարգի « զրախօս » մը
կըլայիք :

* * *

Իրողութիւն մը .

Անցեալ օր մուրացկան մը եւ « Շիրքէթի » տոմսա-
կալաճառի մը մէջ հետեւեալ խօսակցութիւնը տեղի
կունենար :

Մուրացիկը . — Էֆէնտի , պիտի բարամ եօզ , ամա
Իւսկիւտարա կէչմէք իսթէրիմ :

Տոմսակալաճառը . — Գաչ քի պիտի բարան եօզ , հա
պուրտա դալմըշսըն , հա Իւսկիւտարտա , Փարզը եօզ ,
տէյի՞լ մի :

* * *

Այցելուն . — Շատ սիրուն « պէպէ » մը ունիք , Տի-
կին :

Տիկինը . — Եւ խելացի , չատ խելացի :

Այցելու . — Հը՛մ , իրա՞ւ :

Տ . — Այո՛ , ինչ որ ըսեմ կը հասկնայ , դեռ հազիւ Տ
ամսու է :

Ա . — Ի՞նչ կըսէք :

Տ . — (Երախային դառնալով) . Անանկ չէ , իմին
« մինի մինի » , « գուչի » , « թիշի » , « խուշի » , « միլի » ,
« մնրի » , « պլրի » « խամախը » . . . :

Ա . — Ձեր այդ ըսածներուն բոլորն ալ հասկցա՞ւ
հիմա :

Տ . — Անշուշտ :

Ա . — Իրաւ խելացի է եղեր :

ՆԿԱՐՆԵՐ

Վարժապետ , Քալիֆօրնիան աշխարհիս ո՞ր մասին
մէջ կ'իյնայ :

— Աղէկ միտքս ինկաւ , դուն երկու շաբաթէ ինչո՞ւ
չարաթական չես բերեր կոր :

— Վարժապետ , հայրիկս մանրուկ չունի եղեր տէ
անոր համար չբերի :

— Հայտէ գնա տեղդ տէ համարդ կարգայ :

— Փէք աղէկ :

— Միւսիւ միւսիւ , վարժապետ , բայց Քալիֆօրնիան
աշխարհիս որ մասին մէջ կ'իյնայ :

— Դուն ձայնաւոր դաս կ'առնե՞ս կոր :

— Այո , վարժապետ :

— Էյ երկու օր է ինչու եկեղեցի չես իգար կոր :

— Վարժապետ , հայրիկս ըսաւ որ տիրացութիւն չը-
նեմ , « էյէր տիրացութիւն սորվեցնելու միտք ունենամ նէ
անանկ խըլէզ տիրացու Յակոբէն դաս առնել չեմ տար ,
չէնք չնոր՝ք տիրացուէն առնել կուտամ . անոր դիտցածը
ինչ է , մեզք չէ այսքան փարաներուն . տահա ան շիտկէ
չիտակ հայմեր մը չիյտէ » ըսաւ :

Ծօ շ . շ . այս դպրոցին քու հայրիկդ ի՞նչ կը խառ-
նուի , չաթ , բաթ , չաթ :

* * *

Մէզաթ , մէզաթ :

— Եիւզաէ օթուզ ըլա մալ սաթընօրում :

— Ի՞նչ կ'ընես Գրիգոր աղա , հարիւրին եռսուն պա-
կաս ապրանք կը ծախես կոր :

— Ի՞նչ ընեմ պիտի ես , հարիւրին եռսուն , պակաս
ապրանք կը ծախեմ կոր , եկողը պոչ չեմ ձգեր կոր քի ,
պարէ տարի գլուխ գործիս ուղուրը բացուի :

— Ասանկ երթաս նէ գործդ տարեղլիուն չմնար
ամսու գլխուն կը բացուի :

* * *

Ծօ միւսիւ Էթիէնին տունը դիտե՞ս , սա մէքթուպը
հոն տանիս :

— Ձէ ամա կը հարցունեմ , Դոէ՞նկ է ատ մարդը :

— Ձէ Հայ է , սէօզաէ ալաֆուանկա պիտի ըլլայ , ինչ
է նէ , սա հաւելի սօխախը դարձիր տէ հոն հարցուր :

— (Դուռ մը կը զարնէ) , Պագ սանա միւսիւ Էթիէն
սիզ մի սինիզ :

— Եօգ այ օղուլ, եանլըչ, պօշտա կեզէլի էթ հէ-տիլիմիզ եօգ:

— Քա դիմացի Ագապիին տունը չըլլայ:

— Նէ միմասիպէթ, անոնք տայմա գլուխ կուտեն:

— Պաղսանա օղլում, շու 20 նուամէրօյա պաղ, օն-լարա հէր կիւն քասապ կէլիւր, պիր օրայա ոօր, ամմա պիւմէմ քի հէր կիւն էթ մի կէթիլիւր քօգսա փարա իչին մի կէլիւր:

— Աղա, աֆ իտէրսին, պէնիմ սօրտուղում ատամ իամի տիր:

— Այ օղուլ, կիւնէնմէ, նէ պիչիմ ատամ տըր, մահալլէտէ պիզ պիրպիրիմիզի թանըրըզ:

— Նէ պիլէյիմ, գաիֆ, հաֆիֆ ուզուն պօյլու:

— Քա Մարեօնքային աղան չըլլայ, հաֆիֆ կ'ըսէ կոր:

— Սուս եղիր քա, դուն ալ ինչ պօշպօղազ ես, մա-հալլէն ինչ կայ չկայ պիտի գրուցես:

— Սէն պաղգա պիրինէ սօր թանըմայօրըմ:

— Հայ ասանկ կնքահայրերուն ալ բանին ալ, որ ասանկ անուններ կը դնեն տէ հալին ալ մեղքը կը խոթեն, կ'ըսէ ու նամակը կը պատռէ:

* *

Աս ի՞նչ է, սխտոր կերած ես:

— Այո:

— Եւ սակայն առաջուց դուն սխտոր չէիր սիրեր:

— Հիմայ սիրելու ստիպուեցայ:

— Ի՞նչպէս:

— Առջի օր բարեկամիս մէկը սխտոր կերած սեն-եակս եկած էր, այս միջոցին պարտասէրներէս մին ե-կաւ ու սենեակը մտած չմտած սխտորի հոտն առնելուն պէս փախաւ: Ես ալ առտունները սենեակս չբացած սխտոր կուտեմ անանկ գործի կսկսիմ կոր:

— Անանկ է նէ սա սխտորին ես ալ վարժուիմ:

ԻԵՐՆ ԱՆԻԾԵՄ ԱՅՆ ԽԱՅՐԱԹԻՆ ՄՆԱՅ ՅԱԻԸ, ԳՆԱՅ ՓՈԹԻՆ

Բարի երթաս, Ագապի տուտու, ո՞ւր ասանկ կը վազես կոր:

— Սուս մի հարցներ քուրուկ, սա հէքիմին տունէն կուգամ կոր, նոսըլ քալելս խապար չեմ:

— Ինչո՞ւ, ինչ կայ որ:

— Քա քուրուկ, Բուբուլիս ձեռքին երեսը չառնոց-ուրնէ պէրի է քի ուռեցք մը կար, սիրտս փորս կը հատ-նէր կոր քի օր մը հէքիմի մը ցցունեմ տէյի, գիտես ես աղջիկ տղայ է, ինչու խոր մնայ: Թաւամ ասօր առի առչիս ձեցի տարի, սա ի՞նչ հէքիմ է, դուրսէն նոր ե-կաւ նէ, մօրուքլու:

— Էյ հա, կիտծա, Անանը . . .

— Հա իչտէ հոն տարին: Քա մեղայ սահաթներով սպասեցինք, մէյմալ նայիս քի, իւզմէթ քեարը ձեռուը-նիս թուղթ մը տուաւ, պէքլէյեցինք պէքլէյեցինք իրի-

կուն եղաւ: Կիւնպէլա լէօպէթնիս եկաւ, հէլէ ներս մտանք. քա խլոտ մարդ մը. նէ իսէ նայեցաւ, պան մը գրեց, վար իջանք քի, Բուբուլիս պօթիններուն տեղը չիֆթ մը հին հոտած կալոշներ ձգեր են:

— Քա իրա՞ւ կ'ըսես:

— Ուսչոր:

— Էյ պան մը չըսիր, չը վնտուեցի՞ք:

— Ի՞նչ կ'ըսես կոր, տունը տակն ու վրայ ըրի ա-մա, որի կ'ըսես, հերիֆները երեսիս կը պոռան կոր քի « իչթէ դուք ասանկ էք, » ձեգի պէս մարդուն էյլիք չի վայլեր, թուղթ հանեցինք որ ալ խօսք խորաթայի պատ-ճառ չըլլայ, դուք դարձեալ բան մը հանեցիք, լաստիկնիս խայպ եղաւ, եախօտ ան մենէ առաջ մտաւ, մենք ալ շաշըմիշ ըրինք ինչ ընելիքնիս, դուք ալ ոտքի աման-ներնիդ քովերնիդ պահէիք, հոս օրը հարկւր մարդ կը մանայ կիլլէ՞ կ'ըսեն. քա մեղա, ես ալ խպնելուս ծանա կարեցի, մէյ մալ խայրաթ հէքիմի չերթամ ըսի, չիւն-քի աղջկանս ձեռքը ցուցնեմ ըսելիքէն զալալլըյին ոտ-քը խուստուրածիին ցուցուցի:

ԴԱՐՁԵԱԼ ԹՌԱԽՕՄԱՅԻ ՎՆԱՍՆԵՐԸ

(Շարունակութիւն 19 թիւէն)

— Էյ ճանրմ, հիմա պատմէ նայիմ ինչորը:

— Հարսին եղբայրը. ես կ'ըսեմ քի, առաջ Պատ-րիարքարան դիմենք՝ վերջը խախտան ընենք:

— Անդիէն հարսը: Ո՛չ, ինծի մտիկ ըրէք, հիմա երթալու է տուած դրախտմանիս ետ առնելու է. մեղայ նորէն խըմէթ մը ելնէ նէ ինչս պիտի տամ:

— Ասդիէն հարսին մայրը: Քա քիչ մը սուս եղիք, մէկիկ մէկիկ գործը հասկըցնեմ, վո՛ւշ կայծակներու կայ, սա նայէ ըլգըրըկս բռնեց, շաշըմիշ ըրի, ի՞նչ կ'ըսէի կոր. հա իմ ըսածս սա է քի . . .

— Փաստաբանը պօռալով. Աս ամէնքնիդ մէկ բե-րան խօսելու ելնէք նէ՛ ես բան մը չեմ կրնար հասկը-նալ:

— Առաջ քանի մը բան ունիմ հարցնելիք:

— Դուք հիմա փեսան կ'ընդունի՞ք. առաջ ան ըսէք ինծի:

— Փեսան խապո՞ւլ ընել՝ անպատուութիւնը խա-պուլ կ'ընենք. ան մարդը խապուլ չենք ընիր,

— Ըսել է որ փեսան չէք ընդունիր:

— Տուած դրախտմանիս ետ առնել կուզենք:

— Շատ աղէկ:

— Էյ անանկ է նէ՛ մի քանի կէտեր կայ հարցնելիք անոնք պէտք է որ առաջուց գիտնամ: Ըսէք նայիմ ժա-մը քանի՞նի եղաւ կռիւը:

— Ժամը վեցուկէսին:

— Վեցուկէսին մի:

— Այո:

— Ետքէն ի՞նչ եղաւ:

— Ինչ պիտի ըլլայ. ետքէն ըրինք չըրինք մանչուն բերնէն, « Ես աղջիկը չեմ ուզեր » խօսքն առինք. մեր

ալ ուղածն ադ էր զաթէն: Հիւսա զրախօման ետ տանել կուզենք, փեսան չենք ուզեր:

— Քահանայ գտնուեցա՞ւ այն ժամանակ:

— Այո, քահանայ ալ կար քէհեան ալ կար:

— Քահանան «Որդեակ իմ, տէր ես զու մինչեւ ի մահ հնազա՞նդ ես» տէրի հարցո՞ւց: Աղջիկը գլուխը ծռեց մի:

— Ամէնքը մէկէն: Գործը այդ տեղումնքը չեկած ֆօհան դուրս ելաւ:

— Ատոր վրայէն գիշեր անցա՞ւ:

— Հապա, երեք ժամ անցաւ:

— Բրօթէսթօ ըրի՞ք:

— Բրօթէսթօն ի՞նչ է քի, մենք անանկ բան չենք գիտեր:

— Պատրիարքարան գիմեցի՞ք:

— Չէ, աճապա երթալինք, ի՞նչ կ'ըսես:

— Պէտք չէ. անհոգ եղիք, ստակները անկէց պիւր թէմամ կ'առնուի, քիչ մը մասրաֆ պիտի ըլլայ: Բնծի սրկէց գօնեազ մը տալիք, միտէս ալթի սթ կրլլայ կոր:

— Հրամանեցէք էֆէնտիս:

— Կուգէք նէ մէկ հատ մըն ալ տամ, մարսողական է:

— Ծանըմ, շու չիչէյի եանընա գօյուն իսթէտիկի գատար աֆիյէթ էթսին, արւելնտէն գալմա, վարը տօլապին տակը չէքէր կայ ան ալ բեր:

— Գուզում էֆէնտիս, քանի՞ զրուշ մասրաֆ կ'երթայ աճապա:

— Էյ սանկ 10 ոսկիի չափ մասրաֆ կըլլայ ամամ, գործն ալ սորային կը մտնայ. դուք իմ ըսածս նայեցէք. աս տեսակ խնդիրներուն ես ծուծը հանած եմ, քիչ մը ինձոր ունիք նէ չնոր՝ ընէիք, զէրէ գօնեակին հետ աղէկ կըլլայ:

— Հրամանեցէք:

— Էֆէնտիս, Պատրիարքարան ալ երթալու ըլլաք նէ, անոնք պիլէ ինծի պիտի հարցընեն ու իմ տուած խորհուրդիս համեմատ վճիռ պիտի տան, մատամ քի ձեր փաստաբանն եմ. այս գօնեակը ուրկէ՞ց կ'առնես կոր, բերնիո բէք համով եկաւ:

— Ծանըմ էֆէնտիս, չէքինմիչ մի ըլլաք, հրամանեցէք անուշ ըլլայ:

— Ես հէմ կը խմեմ հէմ գործին ինչ ըլլալն ալ կը հասկընամ, վազր ժամը ութին փեսայ օլաճախը սասկները իր ձեռքովը կը բերէ:

Փաստաբանին այս վճռական խօսքին վրայ՝ ամէնքը մէկէն ուրախութիւններնէն ոտքի ելնելով, կ'սկսին սննեակին մէջ փաստաբանին հետ աղուոր սիրթօ մը խաղալ, այս կեզծ փաստաբանը գօնեազին չիչը ըմբռնելէն յետոյ, 5 ոսկի ալ փէհ կ'առնէ ու վրայէն սիկար մը ու խահուէ մը ալ կը խմէ, եւ կեցիք բարեաւ ըսելով կ'առնէ կը քալէ:

(Շարունակելի)

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը Գշ. առաւօտ Պէշիկթաշ անցնելով, Բարձր. Յարութիւն փաշայի այցելութիւն մը տուաւ:

Ն. Սրբազնութիւն ուշ տոնն Պատրիարքարան երթալով եւ օրուան ընթացիկ գործերով զբաղած ըլլալուն չկրցաւ նախագահել Կրօն. Ժողովոյ նստին որ տեղի ունեցաւ ատենապետութեամբ Գեր. Գրիգորիս Արքեպիսկ. Յովհաննէսեանի: Ժողովը զրազեցաւ ամուսնական եւ անամուսնական խնդիրներով:

— Գեր. Գրիգորիս Արքեպիսկ. Յովհաննէսեան Գշ. օր Ս. Պատրիարք Հօր հետ մէկ ժամու չափ առանձին տեսակցութիւն մը ունեցաւ, այս տեսակցութեան պահ մը ներկայ գտնուեցաւ Ալէաթճեան Սրբազան:

— Գշ. օր Ազգ. Պատրիարքարան, Ս. Պատրիարք Հօր այցելութիւն տուին Գեր. Տ. Եզնիկ եպիսկ. Ապահունի, Տ. Եզնիկ Մ. Վ. Գալփաքճեան, Բրօսորօնեան Վարդան, Դուրեան Թաթուլ եւ Աբարդեան Գրիգոր վարդապետները:

— Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը հինգշաբթի օր Ղալաթիոյ Խորհրդարանը նախագահեց Սահմանադրութեան վերաբնիչ Յանձնաժողովոյ նստին, որ զբաղեցաւ Ստեփան փաշա Ալանեանի մատուցած ծրագրին ընթերցմամբ:

Ժողովոյ հինգշաբթիի նստին, Ստեփան փաշա Ալանեան ներկայ չկրցաւ գտնուիլ անձնական սկսարութեան պատճառաւ:

— Ս. Պատրիարք Հայր հինգշաբթիի Յանձնաժողովոյ նիստէն վերջ այցելութիւն մը տուաւ Սեբաստիոյ Առաջն. Գեր. Տ. Պետրոս Արքեպիսկոպոսի, Ն. Սրբազնութիւն մինչեւ իրիկուն Ղալաթիոյ Խորհրդարանը զբաղած ըլլալով, չկրցաւ Ազգ. Պատրիարքարան երթալ:

— Ս. Պատրիարք Հայրն՝ Իգմիր, Անդրիանուպոլիս եւ Ագչէհիր նամակներ գրելով հինգշաբթի օր, յանձնարարեց Առաջնորդարանաց. որ հոն տեղեր գտնուող ու թափառող պանդուխտներն յորդորեն որ իրենց զաւակաց եւ ընտանեաց պէտք եղած խնամքը տանին եւ օգնութիւն զրկեն մանաւանդ ներկայ տօնական օրերու մէջ:

— Ալաշկերտի եւ Պայազլիոյ նորընտիր Առաջն. Տեղապահ Տ. Մամբէ Վ. Մարգարեանի պաշտօնավարութեան նկատմամբ վիճակայնոց կողմէ գոհունակութեան հանրագիր եկած ըլլալով ի Պատրիարքարան, Ս. Պատրիարքն հինգշաբթի քաջալերական նամակ մը ուղղեց յիշեալ վարդապետին:

— Տ. Գէորգ Մ. Վ. Երէցեան՝ եպիսկոպոսութեան աստիճան ընդունելու նպատակաւ Էջմիածին երթալու համար անցադիրն ստացած է. Ծամբայ պիտի ելնէ. երբ Բեզերսպուրկէ սպասուած արտօնագիրն հասնի:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վերջին թղթատարով եկող յունական թերթերը կը գրեն թէ Պոլսոյ Հիլլէն պատուիրակները տեղի ունեցած բանակցութեանց մասին մանրամասն տեղեկագիր մը պատրաստելով Յունաստանի Արտաքին գործոց նախարարութեան ղրկած են :

— Յունաստանի թերթերուն նայելով, չոգենաւնեւրու երթեւեկութեան, հիւպատոսներու եւ ասոնց նման կարգ մը պայմանագրութեանց բանակցութիւնները այսօր սկսուած պիտի ըլլան : Մ. Տուրուքիս օր իբրեւ Պ. պատուիրակ պիտի մասնակցի այս բանակցութեանց ճամբայ ելած է Պոլիս գալու համար :

— Մոնիթօր կը ծանուցանէ թէ Յունաստանի թագաւորը չորեքշաբթի գիշեր վաւերացուցեր է վերջնական Դաշնագիրը : Մ. Բաքաւորկիատիս, որ Աթէնք տուած էր Դաշնագիրն յատուկ չոգենաւով հինգշաբթի իրիկուն Պրոնէ ճամբայ ելեր է Կ. Պոլիս բերելու Հաշտութեան վաւերացիալ Դաշնագիրն եւ այս առտու մայրաքաղաքս կը հասնի :

— Այսօր կամ Կիրակի Հիլլեն պատուիրակները Խարիճիյէ պաշտօնատունն երթալով, հաշտութեան Դաշնագրոյն փոխանակութիւնը պիտի կատարեն :

— Հանեալն կը հեռագրեն. Լոյտի չոգենաւով 70ի չափ աւստրիացի զօրքեր եկան հոս, անոնց մէկ մասը Իզզէտտին ամրոցը ղրկուեցաւ :

— Երկուշաբթի առտու դեսպանները եւ դեսպանատանց գործակաւորները նիստ ըրին աւստրիական դեսպանատունը :

— Աւստրիական Վիենն եւ Սարքելլիք մարտանաւերը Իզմիր հասան :

— Լորտ Վարքօթ մէկ քանի անգլիացիներու հետ Աթէնքէն Տարտանէլ գացած է, ուր պիտի այցելէ Տրոփաղայի աւերակները :

— Հինգշաբթի օր Մեծ Տէրութեանց դեսպանները աւստրիական դեսպանատան մէջ նիստ ըրին :

— Ռուս հնազանդներու կողմէ բերուած զիւրքերէն ու տետրակներէն մաքսատուրք չպիտի առնուի, պայմանով որ գրաքննութիւնը աչքէ անցնէ զանոնք :

— Այտնի դատական քննիչ Ապտիւլ Հալիմ պէյ իր օգնականին՝ Միտաք էֆէնտիի ընկերակցութեամբ Մադնիսա գացած է քննական պտոյտի մը համար :

— Յունաստանի հին սահմանադրին վրայ, Տիչքաթի մօտերը դարձեալ մէկ քանի խումբ յոյն աւաղակախումբեր երեւան ելած են. անցած երկուշաբթի 25 ոստիկան զինուորներ 18 հոգինոց աւաղակախումբի մը հետ կռուի բռնուեցան, որ աւելց մէկ ժամ. խումբին պետը Այամալրացի Թանալ վիրաւոր՝ եւ Իզմիրլի Եանի ողջ ձերբակալուեցան, բայց միւսները յաջողեցան փախչիլ :

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ «ԾԱՂԻԿ»Ի

ԱՏԱՆԱ. Տիգրան էֆ. Սէքզէնիան. — Քանիցս գրութեցաւ ձեզ թերթիս բաժանորդագրոյն համար եւ խուսափողական պատասխան եւ լուրջ լինելով ձեզ մեղ, ինչ որ չենք կրնար ձեր հաշուոյն անցնել, թերթին ուղարկումը կը զադրեցնենք, սակայն պաշտօնը չենք չնորհեր :

ՀԱԼԷՊ. Սարգիս էֆ. Պողիկեան. — Օգոստոսի սկիզբը կը գրէք թէ մէկ երկու շաբաթէն պիտի ղրկէք բաժանորդագրիներն, եւ ահա Իեկտեմբեր եկաւ եւ դուք 8—10 բաժանորդագրին կը գանձէք ու մեղ չէք ղրկեր. ինչ պատուական գործակալութիւն... Թերթերուն ուղարկումը կը զադրեցնենք յետ այսօրիկ. եւ եթէ չի փութաք վճարել բաժանորդագրիներն մեք ունիմք միջոց գանձելու գայնա թէպէտ քիչ մը անհաճոյ թուի ձեզ այն :

1898

Պ Ի Պ Ա Ն Ի

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ - ՕՐԱՑՈՅՑ

Լոյս կը տեսնէ քանի մը օրէն, բայց ի Օրացուցական ամէն մանրամասնութենէ կը պարունակէ երկաթուղոյ, տեղական եւ օտար թղթատարաց, դրօշմաթղթի եւ Պօնօի վերաբերեալ շատ կարեւոր գիտելիքներ :

Յուշատետրը է եւ զեղեցիկ գրպանի տետր մը, ուր օրուան մանր հաշիւք եւն. կը նշանակուին անդ : Մէն մի երես 2 օրի բաժանեալ է եւ տասնական տող բաց ձգուած :

Գին լաթակազմի 2 1/2, նոյնը ռակեզօծ, մատիտի տեղ եւ քաւթի ճղտան 4 զրշ, նոյնը ամբողջ կաշի 7 1/2 նոյնը ընտիր թղթի վրայ տպուած 15 զարուշ : Մաղիկի բաժանորդաց կը խրկուի առանց փոստի ծախքի :

Կեդրոնատեղիք, հրատարակչին՝ Զ. Թորոսեանի գրատունը, Չազմագճըլար Վալիտէ խան, եւ Պաղատեանի գրատուն : Սուրբան Համամ թիւ 14 :

Շատ գնողներու մեծ զեղչ կը տրուի : 100 օրինակի յանձնարարութեան համար սուրբականէն 15 % աւելի զեղչ :

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՏԱՐԵՑՈՅՑ

1898 ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ՊԱՏԿԵՐԱԶՈՐԴ

Հրատարակութիւն Նշան Կ. Պերպերեան
Կ'գտնուի ամէն դրամաճառաց քով ի գին 6 զրուշ :

Արսովաշէր Ա. ՍԱՐԱՅԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՍԱՐԳԵԱՆ

(Նախկին ՊԱՂՏԱՍԻՍԱՆ Տպարան)

Կ. Պոլիս, Սուլթան Համամ 14.